

Unchiul Sandor si caramizile

Prof. Tiberiu Ezri

Cu ocazia zilei internationale a Holocaustului, Prof. Tiberiu Ezri, seful sectiei de anestezie din centrul medical Wolfson, Holon, Israel a scris un articol special, incheind astfel: "Suntem patru generatii a familiilor Ezri si Feldman, toti impreuna in tara evreilor, Israel. Nu exista o razbunare mai dulce pentru crimele facute in timpul Holocaustului". Este un articol zguduitor care trebuie citit. (Introducerea facuta de redactia ziarului online Mynet)

Aceasta este povestea a patru familii din Transilvania (Romania), Ezri si Ablakos (familia mea) si Grunfeld si Feldman (familia sotiei mele), originare din Marghita si Oradea, doua orase vecine din Transilvania. Documentarea temeinica a existentei evreiesti in acele locuri exista inca de la inceputul secolului XVI-lea si se pare ca si dinainte. De-a lungul secolelor, comunitatile evreiesti au crescut si evreimea a excelat in special in domeniul comertului, medicinei, culturii, artelor, etc.

Membri ai familiei Ezri, evrei de origine spaniola, au ajuns la Marghita pe la sfirsitul secolului XVIII, iar despre familia Feldman exista documentatie de la inceputul secolului XIX.

Transilvania a fost stapanita cand de Romania, cand de Ungaria de-a lungul istoriei. Inainte de izbucnirea celui de-al doilea razboi mondial, evreimea Transilvaniei a prosperat sub guvernul roman. Dupa cotropirea Transilvaniei de catre Ungaria fascista in 1940, a inceput calvarul evreimii din Transilvania. Fascistii unguri nu erau mai prejos decat aliatii lor germani in actele lor barbare impotriva evreilor.

In 1944 majoritatea evreilor din Ungaria "Mare" a fost deportata in lagarele de exterminare naziste, in special la Auschwitz-Birkenau.

Din aproximativ 994.000 de evrei din Ungaria "Mare" s-au intors din lagare cam 304.000 (autorul nu garanteaza exactitatea datelor extrase de pe internet).

Criminalii nu ne-au scutit nici noua familiile. Din Marghita, o comuna care avea 2600 de evrei (31% din populatie) au fost deportati 2100 evrei si s-au intors numai 450, inclusiv evreii din satele din jurul Marghitei.

O poveste adevarata si emotionanta a fost cea a doctorului Emil Goldberger din Marghita. Acest doctor nu numai ca-si trata pacientii (inclusiv pe cei crestini) pe gratis, dar saracilor le cumpara si medicamentele din banii lui. Dr. Goldberger a fost adorat de cetatenii Marghitei si de aceea el a fost exclus de pe lista deportatilor, insa a refuzat sa ramina. A mers in lagar impreuna cu sotia si fiul care nu fusesera exclusi de pe lista. Printr-o minune, toti trei au ramas in viata.

Din Oradea (Familia Feldman), unde locuiau 30.000 de evrei (30% din populatie), s-au intors din lagare mai putin de 10% - aproximativ 2000 de evrei.

Nazistii au asasinat 63 de membri ai familiilor Ezri, Ablakos, Feldman si Grunfeld.

Dar si supravietuitorii au suferit crunt: Mama mea a scapat din ghetoul din Badapesta cu ajutorul ingerului intruchipat suedez, Raoul Wallenberg. Tatal sotiei a fost eliberat din Theresienstadt cantarind 38 de kg (avea 80 cand a fost deportat).

Bunicii parintilor mei, bunica mea si bunica sotiei mele au fost ucisi. Si fratele mamei mele Sanyi (Sandor) a fost ucis la varsta de 23 de ani. Cu citiva ani in urma am gasit o fotografie de-a lui la matusa mea. Am marit-o si de-atunci o tin pa masa biroului meu din spital.

Circuitul s-a inchis in anul 2009 cand am vizitat lagarul Auschwitz-Birkenau in Polonia.

Birkenau arata si acum infricosator, ca si cum imaginea din acele vremuri sumbre ar fi inghetat. Criminalii nazisti au parasit lagarul in graba, dupa ce au darimat crematoriile in care au ars milioane dintre fiii poporului nostru, dar n-au avut timp sa ascunda marturiile masacrului. Ne-am uitat la cele doua gramezi de caramizi, ramasitele crematoriilor si ne-am gandit ca poate in acest loc a fost ars unchiul Sandor si celelalte rude ale noastre.

Aceasta este povestea trista a unchiului Sandor si a caramizilor...

Si care a fost razbunarea pentru aceste atrocitati?

Noi, patru generatii ale familiilor Ezri si Feldman traим fericiți in tara evreilor, Israel, o tara moderna, civilizata, puternica si independenta.

Nu exista o razbunare mai dulce decat aceasta!

Articol publicat in ziarul israelian online

<http://www.mynet.co.il/articles/0,7340,L-4181446,00.html>

Traducere in Romaneste: Prof. Tiberiu Ezri

Coroana depusa la Auschwitz-Birkenau